

УДК 316.356.2**О.О.Козаченко***Львівський національний університет імені Івана Франка*

КОНЦЕПТУАЛЬНІ ОСНОВИ ДОСЛІДЖЕННЯ "СТИЛЮ ЖИТТЯ БАГАТОПОКОЛІННОЇ СІМ'Ї": СИСТЕМНИЙ ПІДХІД

У статті концептуалізується проблема стилів життя багатопоколінної сім'ї з огляду на системну соціологічну теорію. Автор уточнює понятійно-категоріальний апарат, що стосується конструктів "стиль життя сім'ї" та "багатопоколінна сім'я", а також визначає основні теоретико-методологічні положення, на основі яких може аналізуватися вищезгадана тема. В статті пропонується концептуальна схема дослідження типології стилів життя багатопоколінної сім'ї на основі критерію інтеграції структурних елементів сімейної системи.

Ключові слова: стиль життя сім'ї, багатопоколінна сім'я, системний підхід, сімейні цілі, сімейні практики

У сучасному суспільстві з багатопоколінною сім'єю, що була загальнопоширена в традиційному суспільстві, відбуваються процеси трансформації, що призводять до її модифікації. Хоч у кількісному відношенні питома вага багатопоколінної сім'ї поступається місцем нуклеарній, у 2008 р. в Україні (згідно з результатами моніторингу, проведеного Інститутом соціології НАН України) вона становила близько 20% від решти типів сімей [1, с. 61]. Серед дослідників проблематики багатопоколінної сім'ї можна виділити таких соціологів, як В. Савка, А. Синельников, І. Єлисеєва, Т. Яблонська, А. Журек, Х. Бертрам, В. Бенгстон, Е. Бек-Герншеїм та ін. Тему стилів життя розглядали Г. Зіммель, М. Вебер, Т. Веблен, П. Бурдьє, Х. Мюллер, Н. Паніна, М. Шульга та ін. Оскільки дослідження стилю життя сім'ї у вітчизняній соціології практично відсутні, то можна порівняти лише дослідницькі підходи зарубіжних соціологів. Порівняння досліджень стилів життя сім'ї у західній, російській та радянській соціології свідчить, що вони достатньо відрізняються. У радянський період в рамках марксистської теорії суспільствознавства однією з найпопулярніших була категорія "способу життя". Яскравим прикладом розгляду цього питання в цей період можна вважати аналіз способу життя міської сім'ї, що був проведений на початку 1980-х рр. під керівництвом Є. Васильєвої [2, с. 14]. Переважна більшість сучасних російських соціологів схиляється до думки, що категорії "спосіб

життя" та "стиль життя" співвідноситься між собою як загальне і одиничне, тому навіть різноманітні стилі життя, обумовлені єдиними мікросоціальними структурами, зливаються в один спосіб життя. Такого ж погляду дотримується Є. Пчелінцева, яка досліджувала динаміку стилю життя сім'ї в період трансформації російського суспільства. На думку дослідниці, стиль життя сім'ї можна визначити як компонент способу її життя, що характеризує поведінкові особливості повсякденної життєдіяльності людей та їх сімей, а саме частоту, ритм, інтенсивність, темп життя, а також соціально-психологічні риси побуту та взаємодії між людьми, які найчастіше виражають національно-етнічні та соціально-професійні риси соціальної спільноти, групи [3]. У західній соціології сім'ї термін "стиль життя" використовують переважно під час аналізу нових форм сім'ї, домогосподарства чи спільноти (наприклад, партнерів у неофіційному шлюбі, гомосексуальної пари, просторово розділених сімей тощо). Існує низка дослідників, які хоч і не використовували поняття "стиль життя", але предмет їхнього вивчення значно наближений до нього. Яскравим прикладом таких досліджень можна вважати дослідження бюджету сім'ї, які вперше були застосовані французьким соціологом Ф. Ле Пле ще в XIX ст., проте які і зараз використовують при дослідженнях стилів життя [4, с. 82–84]. Емпіричні дослідження певних аспектів стилю життя сім'ї в контексті стратифікованого суспільства проводилися ще в 1960-х рр. Виявилось, що чоловіки із середнього класу з більшою готовністю виконують домашню роботу (прибирання, готування їжі тощо), ніж чоловіки, що займають нижче соціальне становище (Р. Блад, Д. Вульф, 1960 р., дослідження "Чоловіки та жінки: динаміка подружнього життя"). Таким чином, соціальне становище впливає на розподіл обов'язків між членами сім'ї в повсякденному житті [5, с. 287–289].

Теоретична актуальність розробки такої проблематики, як стиль життя багатопокілної сім'ї, зумовлена тим, що за всієї різноманітності вивчення демографічних та соціальних проблем сім'ї (організації побуту, народжуваності, репродуктивних установок тощо) питання життєдіяльності багатопокілної сім'ї як системи залишається маловивченим. Використання системного підходу до вивчення стилю життя сім'ї дозволяє досліднику звертати увагу не лише на індивідуальні, але й на групові та інституціональні характеристики її життєдіяльності. Аналіз стилю життя сім'ї дозволяє поглянути на загальні закономірності ідеального, нормативного та реального функціонування сімей крізь призму як ціннісних орієнтацій і цілей, так і повсякденних практик членів сім'ї чи зразків цих практик, які пропонує суспільство. *Метою статті* є розробка концептуальної схеми дослідження стилів життя багатопокілної сім'ї в рамках системного підходу. Для досягнення цієї мети були поставлені такі *завдання*: уточнити понятійно-категоріальний апарат та теоретико-методологічні підходи до обраної проблеми; проаналізувати структурні елементи

теоретичних конструктів "багатопоколінна сім'я" та "стиль життя сім'я" і встановити їх взаємозв'язок; визначити основні критерії класифікації стилів життя багатопоколінної сім'ї.

Оскільки наше дослідження стосується аналізу стилю життя багатопоколінної сім'ї, то насамперед звернемо увагу на уточнення дефініції цього поняття. Багатопоколінна сім'я обов'язково включає "перше покоління" – дітей, "друге покоління" – їхніх батьків та "третє покоління" – прабабків, тобто бабусь та дідусів. Можна виділити чотири різновиди аналізованого типу сім'ї: а) подружжя з дітьми/дитиною і двома представниками "третього покоління"; б) подружжя з дітьми/дитиною та бабусею або дідусем; в) мати або батько з дітьми/дитиною та двома прабабками; г) мати або батько з дітьми/дитиною та одним представником "третього покоління". Варто зазначити, що багатопоколінна сім'я може включати не лише представників вищезгаданих трьох поколінь, а й їхніх родичів (наприклад, сестру чи брата одного з членів подружжя тощо). Врахування дискусійності питання щодо спільного місця проживання трьох поколінь однієї сім'ї як основного критерію творення багатопоколінної сім'ї як такої дає змогу висловити думку, що аналізований тип сім'ї варто розглядати в широкому контексті, тобто визнавати наявність монолокального та полілокального типів багатопоколінних сімей. Полілокальним типом сім'ї можна назвати представників трьох поколінь, що просторово розділені (проживають в різних помешканнях), проте знаходяться в межах територіальної доступності (в одному або сусідніх населених пунктах) та характеризуються частими контактами (не рідше одного разу на тиждень). Члени таких сімей включені до системи внутрішньосімейної солідарності, тобто розглядають сім'ю як значимий об'єкт, відчувають психологічну прив'язаність одне до одного та надають соціальну й економічну взаємодопомогу. Включеність полілокального типу багатопоколінної сім'ї в аналіз цього феномену зумовлюється поширеністю практики проживання членів молодшої сім'ї поряд з їхніми батьками (наприклад, в сусідніх будинках чи під'їздах) та частою відвідуваністю один одного з метою допомоги у догляді неповнолітніх дітей чи престарілих членів сім'ї тощо. Окрім того, таку позицію можна аргументувати тим, що в разі підтримки вузького розуміння визначення багатопоколінної сім'ї її суть зводиться до ознак простого домогосподарства, коли важливішим вважаються економічний та побутовий аспекти, а не всі типи зв'язків, які існують між різними поколіннями. Акцентування на розгляді багатопоколінної сім'ї як системи дає підставу зазначити, що стиль життя сім'ї можна досліджувати на різних рівнях. У структурному відношенні багатопоколінна сім'я може включати такі субсистеми:

- 1) особистісну субсистему (окремі індивіди як члени сім'ї);
- 2) міжособистісну субсистему, що включає подружню, батьківську, прабабківську, сиблінгову підсистеми, а також підсистему свояцтва;

- 3) підсімейну субсистему, що включає репродуктивну (молоду сім'ю) та орієнтаційну (сім'ю найстаршого покоління) сім'ї;
- 4) сімейну субсистему, що включає всіх членів багатопоколінної сім'ї [докладніше див: 6, с. 115–116].

Зважаючи на вихідні положення системного підходу, усі субсистеми багатопоколінної сім'ї є взаємопов'язаними та взаємозалежними. Таким чином, функціонування однієї частини цілої системи не може бути зрозумілим поза зв'язками з рештою частин, які є двобічними. Важливість зазначеної схеми структурного виміру багатопоколінної сім'ї полягає у вибудовуванні логічних рівнів аналізу, в межах яких може досліджуватися стиль життя багатопоколінної сім'ї. Отже, в рамках нашого дослідження *багатопоколінна сім'я буде розглядатися як соціальна система, що складається із взаємопов'язаних особистісної, міжособистісної, підсімейної та сімейної субсистем, в якій три (або більше) поколінь пов'язані між собою або спільним/близьким місцем проживання та спільним побутом, або/і тісними економічними, соціокультурними та психологічними зв'язками*. Отже, першим концептуальним положенням дослідження стилю життя сім'ї є виділення моно- та полілокального типів багатопоколінної сім'ї, а також врахування функціонування різних структурних елементів багатопоколінної сім'ї (субсистем), які можуть мати свій власний стиль життя, який врешті-решт впливає на стиль життя цілої системи.

Перейдемо до розгляду другого центрального поняття дослідження, а саме стилю життя. Аналіз наукових напрацювань у сфері дослідження стилів життя продемонстрував неоднозначність інтерпретацій цього поняття не лише стосовно змісту, але й щодо визначення його структурних елементів. На наш погляд, стиль життя слід вивчати на рівні аналізу як поведінкової, так і ціннісної складової як основних взаємопов'язаних компонентів. Таке поєднання дозволяє пояснювати повсякденні поведінкові практики в їх змістовному значенні, а не лише як констатацію фактів. Розробленість теоретико-методологічних основ дослідження категорії "стиль життя" в працях П. Бурдє, Е. Гідденса, А. Щічінського та ін., дозволяє модифікувати та спроектувати його дефініцію на інтерпретацію *стилю життя сім'ї*. Отже, це поняття можна визначити як *сукупність типових сімейних практик (реалізованих як індивідуально, так і спільно), взаємозумовлених сімейними цілями та ціннісними орієнтаціями, що спрямовані на забезпечення (дис)функціонування сім'ї як соціальної системи*.

Розпочнемо детальний огляд основних компонентів стилю життя багатопоколінної сім'ї в контексті системного підходу. Розглянемо першу складову стилю життя багатопоколінної сім'ї, а саме ціннісну компоненту. У нашому аналізі потрібно враховувати специфіку сім'ї як автономної цілісності, специфічність результатів загальносімейної поведінки, що не зводиться до простої суми індивідуальної поведінки членів сім'ї. Водночас

ідентифікації членів сім'ї з МИ не призводить до розчинення кожного Я, а інтегрує їх як "своїх", що відрізняються від "чужих". Будь-яке сімейне МИ включає в себе Я батьків, дітей, прабатьків тощо, які безпосередньо контактують між собою в силу спільного проживання. Проте це не виключає знаходження в складі сімейного МИ такого сімейного Я, яке у зв'язку з надзвичайною значущістю для сім'ї і на протигагу роздільному проживанню є невід'ємною частиною сімейної єдності. Остання теза має важливе значення у разі аналізу полілокального типу багатопокілінної сім'ї, тобто такого типу сім'ї, члени якої проживають роздільно, але пов'язані між собою тісними зв'язками. Отже, на рівні групового МИ відбувається процес визначення сімейних ситуацій з точки зору загальносімейних цілей та цінностей. Чим більше членів сім'ї приймають сімейні цінності та цілі і чим менше тяжіють до особистого Я, тобто прагнуть діяти, виходячи з індивідуальних орієнтацій, тим більша вірогідність того, що в ході життєвого циклу сім'ї різні результати сімейної поведінки будуть визначатися сімейним МИ [4, с. 227–234]. Таким чином, істотним дослідницьким проблемним полем, яке варто досліджувати, може бути ступінь спільності/відмінності змісту ціннісної свідомості окремих членів родини, що належить до явищ сімейного життя загалом, а також явищ власної сім'ї. Наприклад, відмінності в поставах окремих осіб, відмінні моделі свідомості, що стосуються того самого змісту, відмінна оцінка тих самих явищ у власній сім'ї – все це може мати істотні наслідки у взаємовідносинах членів сім'ї (суб'єктивних та об'єктивних), у функціонуванні сім'ї як цілісності чи її субсистем [7, с. 55–56]. У нашому дослідженні під час аналізу ціннісної складової стилю життя сім'ї акцентуватиметься увага на ціннісних орієнтаціях та цілях членів багатопокілінної сім'ї, що (не)знаходить вираз у функціонуванні багатопокілінної сім'ї як системи.

Важливою складовою стилю життя сім'ї виступає *поведінкова компонента*. Варто зазначити, що ми пов'язуємо поведінкову складову стилю життя з груповими ціннісними орієнтаціями та цілями, що передбачає вивчення усвідомлених поведінкових практик, тобто (взаємо)дій. Окрім того, в аналізі стилів життя сім'ї варто враховувати, що сімейні практики можуть мати як функціональний, так і дисфункціональний характер. Варто наголосити, що навіть час, проведений спільно усіма членами чи більшою їх частиною, може призводити до дисфункціонування сімейної системи. Наприклад, спільний сніданок, вечеря чи спільне виконання господарсько-побутової роботи в конфліктній сім'ї може лише посилити непорозуміння між її членами. Під час розгляду стилю життя дослідники найчастіше звертають увагу на повсякденні поведінкові практики. Проте це поняття в зазначеному контексті має дещо специфічний сенс. Стосовно стилів життя повсякденна поведінка є певним антонімом незвичайної, виняткової поведінки та означає повторювані практики. Аналіз стилю життя дає можли-

вість досліджувати практики, що мають певну циклічність (не лише добову, а й тижневу, місячну, річну тощо). Наприклад, навіть спосіб проведення відпусток, свят, іменин тощо, можна віднести до (взаємодій), що характеризують стиль життя. Таким чином, дослідницький фокус аналізу поведінкової складової стилю життя сім'ї зосереджений на вивченні сімейних практик – індивідуальної чи спільної діяльності ((взаємодії) членів сім'ї, в якій реалізуються/не реалізуються сімейні цілі та ціннісні орієнтації, що спрямовані на (дис)функціонування сім'ї як соціальної системи в господарсько-побутовій, економічній, духовно-емоційній сфері та сфері соціалізації, опіки і дозвілля. Вищевказані сфери прояву сімейних практик були обрані як ті, в яких найбільшою мірою відображається стиль життя багатопокілінної сім'ї, що розглядається як система. Отже, друге концептуальне положення стосується визначення стилю життя сім'ї як цілісності поведінкової та ціннісної складової. Дослідження стилю життя сім'ї передбачає аналіз взаємопов'язаної сукупності сімейних цілей, ціннісних орієнтацій та сімейних практик.

На наш погляд, третім концептуальним положенням дослідження стилю життя сім'ї є те, що поведінкову складову стилю життя доцільно аналізувати не лише з урахуванням ціннісної компоненти, але й беручи до уваги певний контекст, у якому відбувається діяльність. Можна вирізнити чотири виміри такого контексту: предметно-просторовий, соціальний, емоційний та темпоральний. Одним з таких вимірів є предметно-просторовий контекст. Під цим поняттям розуміються певні місця (дім; робочий кабінет; улюблене кафе, де проводяться вихідні дні; магазин, у якому щоденно купуємо продукти тощо), у яких відбувається щоденні поведінкові практики, а також предмети, якими наповнені ці місця і які відіграють важливу роль при здійсненні цих практик. При розгляді категорії "стиль життя сім'ї" найбільше значення матиме аналіз помешкання, в якому проживає сім'я та яке наповнене предметами, що мають прямий стосунок до щоденних практик, а отже, характеризує стиль життя певної сім'ї. Щоденні практики індивідів можливо зрозуміти, лише беручи до уваги контекст соціального мікросередовища взаємодії, "значимих інших", які відіграють важливу роль під час їх реалізації. Врахування ідей М. Вебера про інтенціональність та орієнтацію наших дій відносно інших людей дає підстави включити окремих індивідів та малі соціальні групи в аналіз соціального контексту. Стосовно сім'ї доцільно було б аналізувати роль сусідів, окремих людей, які є постійними гостями, тощо. Сімейні практики також варто розглядати з огляду на їх темпоральний контекст, що частково збігається з дослідженням бюджету часу сім'ї. Варто брати до уваги час, стабільність/динамічність, частоту певних сімейних практик та їх тривалість. Окрім того, важливо враховувати динамічність стилю життя сім'ї, що може вивчатися за допомогою врахування темпоральної стабільності чи трансформації сімейних цілей та практик.

Дослідження *суб'єктного контексту* передбачає врахування особистих оцінок та емоцій від виконання щоденних сімейних практик, рівня задоволеності від їх реалізації тощо.

Спробуємо розглянути питання критеріїв класифікації стилів життя. Отже, стилі життя сімей можуть суттєво відрізнятися залежно від структури та способу реалізації сімейних практик, спрямованих на реалізацію/нереалізацію сімейних цілей та ціннісних орієнтацій. Оскільки ми акцентуємо увагу на розгляді багатопоколінної сім'ї як системи, варто дещо розширити пошук основного критерію типології стилів життя сім'ї, а саме звернути увагу на системні механізми формуванні сімейних цілей та ціннісних орієнтацій як основи діяльності її членів, що може спричиняти функціонування чи дисфункціонування певної системи (в цьому разі сім'ї). Наприклад, Т. Парсонс, звертав увагу на внутрішні системні механізми, що забезпечують можливість існування соціальної системи, і розглядав тему функціональних імперативів, а саме: інтеграції, ціледосягнення, збереження зразка та адаптації (AGIL) [8, с. 284]. На наш погляд, саме ці функції системи чи їх сукупність, а точніше їх прояв у стилях життя сім'ї, можуть бути критеріями для типології стилів життя багатопоколінної сім'ї як системи. Проте врахування структурних особливостей об'єкта нашого дослідження, а саме складності взаємозв'язків між різними підсистемами багатопоколінної сім'ї уможливорює виділення функції інтеграції як найбільш вагомого фактора класифікації стилів життя сім'ї. Саме сімейна інтеграція (в різних її проявах та інтенсивності) впливає на ціннісну компоненту стилю життя сім'ї, а саме, на ступінь вироблення цілей, їх ієрархію та здійснення сімейних практик, що дозволяє батькам, дітям та прабабкам жити разом. З одного боку, прояви інтеграції творять платформу для спільного стабільного співжиття та консенсусу (як функціональних проявів системи), а з іншого – формують потенціал для конфліктів та непорозумінь (як дисфункціональних проявів системи), що виявляються в стилі життя сім'ї. Розгляд багатопоколінної сім'ї як системи та її субсистем дає змогу виділити чотири аналітичні типи багатопоколінної сім'ї (ідеальні типи, за М. Вебером), виділені шляхом теоретичного конструювання, кожен з яких має свій стиль життя:

- Тип 1. Стиль життя багатопоколінної сім'ї, інтегрованої на рівні сімейної субсистеми.
- Тип 2. Стиль життя багатопоколінної сім'ї, інтегрованої на рівні орієнтаційної та репродуктивної субсистеми.
- Тип 3. Стиль життя багатопоколінної сім'ї, інтегрованої на рівні міжособистісної субсистеми.
- Тип 4. Стиль життя дезінтегрованої багатопоколінної сім'ї, що функціонує лише як сукупність особистісних субсистем.

Аналитичну схему класифікації стилів життя багатопокілінної сім'ї можна зобразити таким чином (рис. 1):

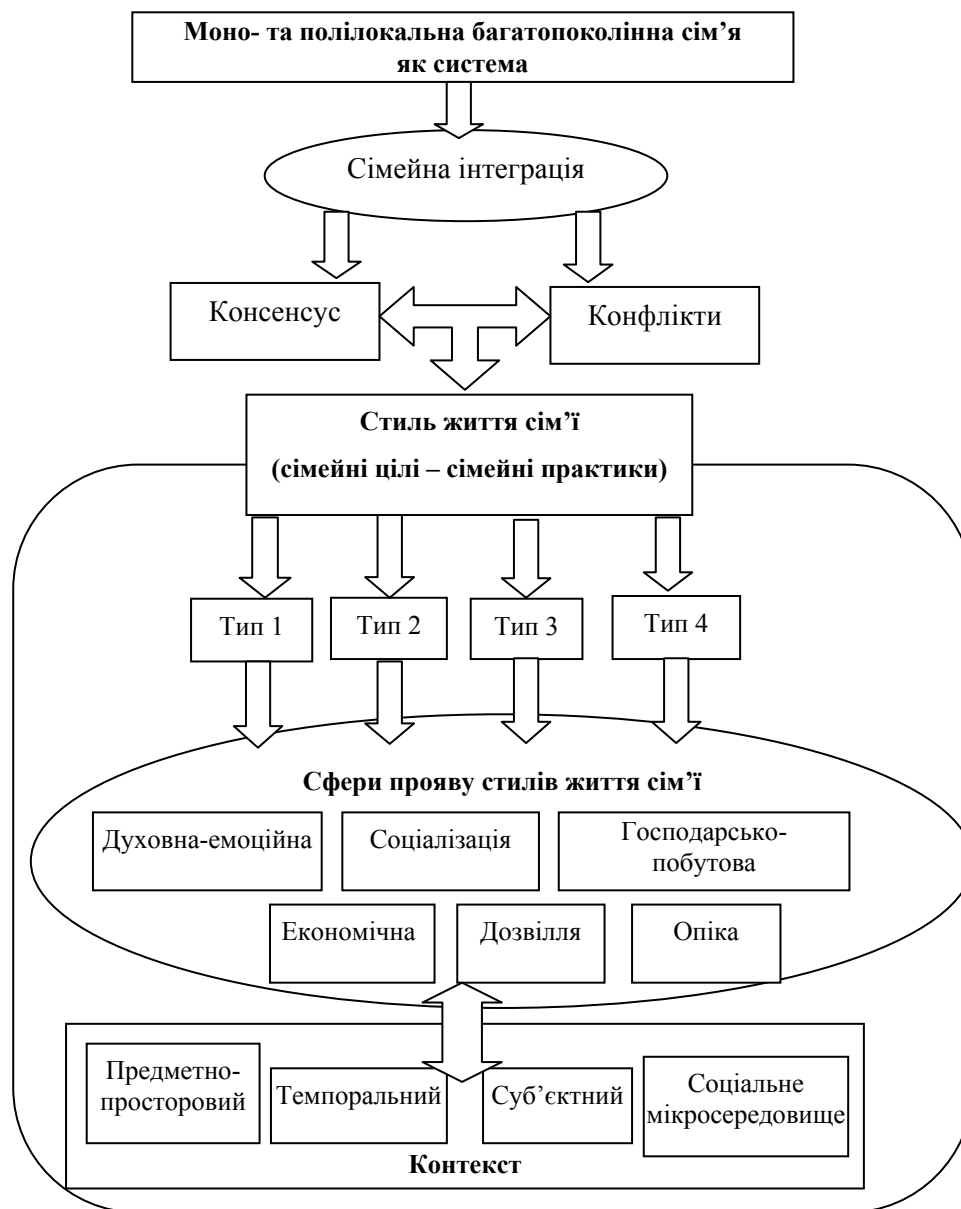


Рис. 1. Концептуальна схема дослідження типології стилів життя багатопокілінної сім'ї

Отже, *четвертим концептуальним положенням* дослідження стилю життя багатопокілінної сім'ї є виділення сімейної інтеграції (а саме її проявів у сімейних цілях та практиках) як основного критерію типології стилів життя сім'ї.

Можемо зазначити, що стиль життя багатопокілінної сім'ї передбачає дослідження сімейних практик, цілей та ціннісних орієнтацій з огляду на їх функціонування на різних рівнях цієї сім'ї як системи, що знаходить прояв у соціалізаційній, духовно-емоційній, опікувальній, економічній, господарсько-побутовій та дозвілльєвій сферах. Під час такого аналізу варто враховувати темпоральний, предметно-просторовий, емоційний контекст та контекст соціального мікросередовища. Обрання саме сімейної інтеграції як основного критерію типології стилів життя сім'ї дає змогу перевірити, наскільки полілокальні багатопокілінні сім'ї відрізняються від монолокальних, а в перспективі – спростувати чи підтвердити гіпотезу, що спільне місце проживання перестає відігравати найважливішу роль у визначенні багатопокілінної сім'ї. Досягненню цієї мети допоможе розгляд багатопокілінної сім'ї як системи, а саме аналіз рівня інтеграції всіх її субсистем. Наприклад, на високий рівень сімейної інтеграції вказуватиме відсутність чітких меж між молодією сім'єю (репродуктивна субсистема) та сім'єю старшого покоління (орієнтаційна субсистема) у вироблених спільних сімейних цілях, що знаходять вияв у щоденних практиках, а отже – стилях життя сім'ї. Дослідження стилів життя багатопокілінної сім'ї дозволить перевірити дві протилежні гіпотези. По-перше, те, що в сучасному українському суспільстві не фіксують чітких меж між нуклеарною та складною багатопокілінною сім'єю за рахунок розширення меж останньої, на що вказує високий рівень інтеграції полілокальних сімей. По-друге, те, що в сучасному українському суспільстві існує достатньо високий рівень індивідуалізації у сімейній сфері, а тому немає високого рівня сімейної солідарності, яка б об'єднувала членів багатопокілінної сім'ї.

1. Головаха Є. Українське суспільство 1992–2008 : соціологічний моніторинг / Є. Головаха, Н. Паніна . – К. : Ін-т соціології НАН України, 2008. – 85 с.
2. Васильєва Э. Образ жизни городской семьи / Э. Васильева. – М. : Финансы и статистика, 1981. – 96 с.
3. Пчелинцева Є. "Стиль жизни семьи" как социологическая категория [Електронний ресурс] / Є. Пчелинцева. – Режим доступу : http://journal.seun.ru/J2004_1R/Socio/pchell1.doc.
4. Социология семьи / под. ред. А. Антонова. – М. : ИНФРА-М, 2007. – 640 с.
5. Смелзер Н. Социология / Н. Смелзер. – М. : Феникс, 1998. – 688 с.
6. Козаченко О. Трансформація багатопокілінної сім'ї: аспекти, тенденції та виклики майбутнього / О. Козаченко // Соціологія майбутнього : наук. журн. з проблем соціології молоді та студентства. – Харків, 2010. – № 1. – С. 114–123.
7. Tyszka Z. System metodologiczny wieloaspektowej integralnej analizy zycia rodzinnego / Z. Tyszka. – Poznan : Wydawnictwo Naukowe UAM, 2001. – 146 s.
8. Парсонс Т. О социальных системах / Т. Парсонс ; под. ред. Чесноковой В.Ф., Белановского С.А. – М. : Академ. Проект, 2002. – 832 с.

Отримано 04.02.11

О.О.Козаченко

КОНЦЕПТУАЛЬНЫЕ ОСНОВЫ ИССЛЕДОВАНИЯ "СТИЛЯ ЖИЗНИ МНОГОПОКОЛЕННОЙ СЕМЬИ": СИСТЕМНЫЙ ПОДХОД

В статье концептуализируется проблема стилей жизни многопоколенной семьи в контексте системной социологической теории. Автор уточняет понятийно-категориальный аппарат, который касается конструктов "стиль жизни семьи" и "многопоколенная семья", а также определяет основные теоретико-методологические положения, на основе которых может анализироваться вышеуказанная тема. В статье предлагается концептуальная схема исследования типологии стилей жизни многопоколенной семьи на основе критерия интеграции структурных элементов семейной системы.

Ключевые слова: стиль жизни семьи, многопоколенная семья, системный подход, семейные цели, семейные практики.

Kozachenko O.O.

CONCEPTUAL BASES OF RESEARCH OF LIFESTYLE OF MULTIGENERATION FAMILY: SYSTEMIC APPROACH

The article conceptualized problem multigenerational family life styles in context of systematic sociological theory. The author refine the conceptual category set, that concerning the constructs of "family lifestyle", "multigenerational family" and defines the basic theoretical and methodological positions, on which can be analyzed the above topic. The article proposed a conceptual scheme of typology multigenerational family life styles based on the selection criterion of integration of structural elements of the family system.

Key words: family lifestyles, multigenerational family, systems approach, family goals, family practice.